

Nasjonal

UV- og hudkreftstrategi

Forebygge
Kompetanse
Redusere
Hudkrefte
Øke bevissthet

Den nasjonale UV- og hudkreftstrategien skal styrke det forebyggende arbeidet mot hudkreft som gjøres av helsemyndighetene, helsetjenesten og kommunene. Strategien skal bidra til et kompetanseløft og økt bevissthet i befolkningen. Det skal legges til rette for å egne, reflekterte og veloverveide valg. Strategien inneholder flere tiltak for å redusere forekomst og dødelighet av hudkreft, som er forårsaket av helseskadelig ultrafiolett (UV) stråling.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) har sammen med Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Bærum kommune utarbeidet en nasjonal UV- og hudkreftstrategi. Strategien er utarbeidet på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet og er behandlet i regjeringen. Den gjelder fra 2019 til 2023.

Norge er blant landene i verden med høyest forekomst og dødelighet av føyflekkreft, som er den alvorligste formen for hudkreft, og hudkreft er blant kreftformene som har økt mest i Norge de siste ti-årene. Ultrafiolett (UV) stråling fra sol og solarier er den viktigste årsaken til at folk får hudkreft. Både korte og intense episoder med soling som medfører solbrenthet og mye sol over tid, øker risikoen for hudkreft.

De totale samfunnskostnadene knyttet til hudkreft er anslått til rundt 6,5 milliarder kroner. Behandlingskostnadene er alene anslått til rundt 450 millioner kroner. Med en økende andel eldre og tilgang til nye, livsforlengende medisiner, forventes kostnadene å øke i årene som kommer.

Hudkreft kan forebygges, og det er langt mer kostnadseffektivt å forebygge enn å behandle hudkreft. Generelt er prognosen god når hudkreft oppdages tidlig, og behandlingen blir også mindre omfattende. For føyflekkreft er tidlig oppdagelse viktig for overlevelse.

Vi trenger noe sol, og det er bare positivt med frisk luft og fysisk aktivitet utendørs. Men mange får for mye sol og mange blir solbrent, både når de bevisst soler seg og når de gjør andre ting. Samfunnet må legge til rette for at de gode valgene gjøres enklere og sørge for at befolkningen får bedre kunnskap om UV-stråling, sol og hudkreft allerede fra tidlig alder. Hver og en av oss må bli i stand til å omsette dette til atferd med mindre risiko og tidlig oppdage faresignaler for hudkreft.

Mål

Målet i strategien er å redusere veksten i forekomst av hudkreft i Norge med 25 % innen 2040 sammenlignet med 2018. Tilsvarende skal den bidra til å redusere dødelighet gjennom tidligere oppdagelse, med mål om

å redusere gjennomsnittlig tykkelse på føyflekkreftsvulster ved diagnose fra dagens 1,0 mm til under 0,8 mm i år 2040. Tynnere svulster ved diagnosetidspunktet gir bedre prognose for overlevelse.

6,5

milliarder kroner

er de totale samfunns-
kostnadene per år når det gjel-
der hudkreft

450

millioner kroner

koster behandling av
hudkreft per år

11,5

milliarder kroner

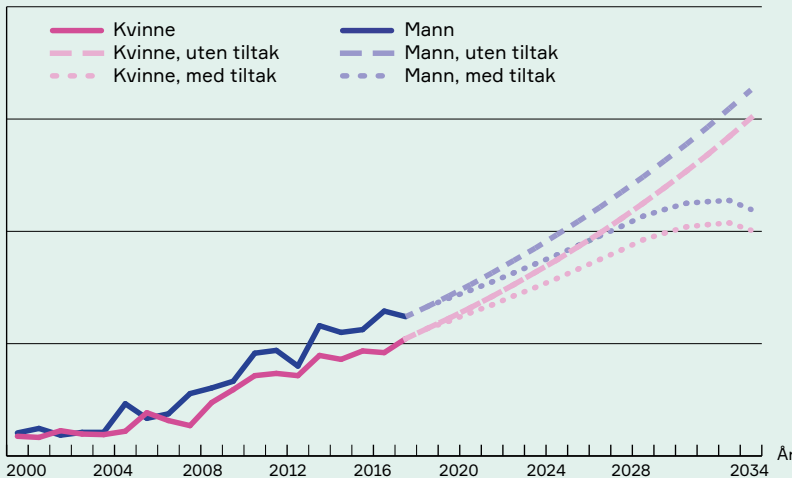
vil hudkreft koste samfunnet
i 2034 **uten** tiltak

8,7

milliarder kroner

vil hudkreft koste samfunnet
i 2034 **med** tiltak

Forekomst av hudkreft

MÅL

25 %

reduksjon i
økningen av hudkreft

innen 2040

Tiltak

For å lykkes, må de sentrale myndigheter og samfunnsaktører inngå i et sektorovergripende folkehelsearbeid med virkemidler, ressurser og tiltak som foreslått i strategien.

Tiltak for å nå målene er foreslått innenfor tre målområder:

MÅLOMRÅDE 1: Forebygging av hudkreft gjennom statlig, fylkeskommunal og kommunal forvaltning

Arbeidet med å forebygge hudkreft må forankres og operasjonaliseres på flere forvaltningsnivå, blant annet systematiske og langvarige tiltak innen forvaltningen av regelverket for helse, plan og bygg, arbeidsmiljø og utdanning.

Tiltak 1	Etablere en nasjonal tverrfaglig koordineringsgruppe i 2019 for å følge opp strategien, ledet av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA)
Tiltak 2	Inkludere forebygging av hudkreft i samarbeidsforumet «Partnerskap mot kreft»
Tiltak 3	Utrede revisjon av veiledere, rundskriv og nasjonale forventninger knyttet til relevant regelverk, slik at forebygging av hudkreft inkluderes innen 2020
Tiltak 4	Legge til rette for at forebygging av hudkreft også inkluderes i lokalt systematisk folkehelsearbeid innen 2021
Tiltak 5	Sette forebygging på dagsorden og heve kompetansen om forebygging av hudkreft i nettverk og samarbeidsfora for folkehelse på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå
Tiltak 6	Endre strålevernloven med hjemmel for stansing ved brudd på bestemmelse knyttet til alderskontroll

MÅLOMRÅDE 2: Økt kunnskap og bevissthet om forebygging av hudkreft i befolkningen

Kunnskap og bevissthet om betydningen av egen solingsatferd og alvorlige helsekonsekvenser er viktig å formidle til befolkningen generelt, de som får mye sol og de som har økt risiko for hudkreft. I tillegg kommer også foreldre, arbeidsgivere og andre som har ansvar for personene i disse utsatte gruppene. Tiltakene må være kunnskapsbaserte, treffsikre og effekten av dem må evalueres.

Tiltak 1	DSA skal bistå til å øke kunnskapen om forebygging av hudkreft hos barn og unge og innen relevante yrker gjennom samarbeid med barnehage- og skolesektoren og andre relevante sektorer
Tiltak 2	Utarbeide tydelig og målrettet kommunikasjon om forebygging av hudkreft for befolkningen generelt og utsatte grupper spesielt
Tiltak 3	Gjennomføre informasjonskampanjer om primær og sekundærforebygging mot hudkreft
Tiltak 4	Legge til rette for utvikling og bruk av apper og annen teknologi for mer persontilpasset hudkreftforebygging, for eksempel til varsling av UV-nivå og personlig tilpassede solråd
Tiltak 5	Gjennomføre regelmessig kartlegging av tilgjengelig forskning om forebyggende tiltak mot hudkreft, og følge med på trender i eksponeringsforhold, kunnskap og atferd i befolkningen
Tiltak 6	Koordineringsgruppen gis i oppgave å identifisere forskningsbehov og utfordringer knyttet til forebygging av hudkreft
Tiltak 7	Opprette PROMs (pasientrapporterte tilbakemeldinger) for føyflekkreft
Tiltak 8	DSA bør stimulere norske forskere til å søke om forskningsmidler i Norges forskningsråd og EUs rammeprogram for forskning og innovasjon for å få mer presis og målrettet forebygging av hudkreft

MÅLOMRÅDE 3: Målrettet og tidligere oppdagelse av hudkreft

Tidligere oppdagelse av hudkreft medfører mindre krevende behandling (enkel kirurgi), og for føflekkreft er tidlig oppdagelse viktig for overlevelse. Tidligere oppdagelse krever tiltak i alle ledd, fra at hver enkelt oppdager tegn på sykdom så tidlig som mulig, til at sykdommen diagnostiseres og behandles raskest mulig.

Tiltak 1	Øke kunnskap og bevissthet om faresignaler for hudkreft og ansvar for egen hud gjennom god og enkel informasjon, og bruk av kommunikasjons-tiltak som har dokumentert effekt
Tiltak 2	Øke kunnskap og bevissthet om faresignaler for hudkreft hos fastleger og andre ansatte i helse- og omsorgstjenesten
Tiltak 3	Sikre at nødvendig og presis informasjon inkluderes i henvisningen til spesialist (patolog, hudlege, kirurg) for å redusere forsinkelse i diagnose og behandling
Tiltak 4	Utrede mulighetene for å innføre henvisningspraksis til hudlege ved bruk av teledermatologi/dermatoskopi

Hele strategien
kan du finne på
www.dsa.no

Arbeidsgruppen som har laget strategien har bestått av representanter fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Kreftregisteret, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Bærum kommune. I tillegg har relevante fagetater og eksperter, frivillige organisasjoner og interessegrupper deltatt i en referansegruppe.